

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/225081,Henryk-Zygalski-19081978.html>
26.02.2026, 22:33

Henryk Zygałski (1908–1978)

Opracował koncepcję perforowanych arkuszy dużego formatu, służących ustaleniu kolejności wirników szyfrujących Enigmy

[Giganci Nauki](#)

15.07

Henryk Zygałski urodził się 15 lipca 1908 r. w Poznaniu, jako syn Michała i Stanisławy z Kieliszów, prowadzących pracownię krawiecką.

Ukończył podstawową szkołę niemiecką, w 1926 r. Gimnazjum św. Marii Magdaleny w Poznaniu, a w 1932 r. wydział matematyczno-przyrodniczy Uniwersytetu Poznańskiego. Następnie został asystentem prof. Z. Krygowskiego w Katedrze Matematyki tej uczelni (1931–1932). Znalazł się w trójce najbardziej wyróżniających się uczestników (wraz z Marianem Rejewskim i Jerzym Różyckim) tajnego kursu kryptologii zorganizowanego przez Biuro Szyfrów Oddziału II Sztabu Głównego Wojska Polskiego (I–V 1929) i jesienią 1929 r. został zatrudniony w Ekspozyturze RW (radiowywiadu) w poznańskiej Cytadeli, a we wrześniu 1932 r. przeniesiono go do Referatu BS-4 (szyfry niemieckie) Sztabu Głównego WP w Warszawie.

Pracował m.in. nad łamaniem kodu niemieckiej maszyny szyfrującej Enigma. Zygałski opracował koncepcję tzw. płacht Zygałskiego, perforowanych arkuszy dużego formatu (trudnych do wykonania z powodu konieczności zachowania precyzji i przez to pracochłonnych) służących ustaleniu kolejności wirników szyfrujących Enigmy.

Po kampanii wrześniowej ewakuowany z Oddziałem II SG WP do Rumunii, dotarł do Francji, gdzie pracował w zespole kryptologów w Gretz-Armainvillers, po kapitulacji Francji w Oranie, a od października 1940 r. w Uzès koło Nîmes. Wraz z Rejewskim z trudnościami dotarł przez Hiszpanię, Portugalię i Gibraltar do Wielkiej Brytanii w 1943 r. Tak samo w stopniu szeregowca z cenzusem rozpoczął służbę w sekcji „N” radiowywiadu Sztabu Naczelnego Wodza Polskich Sił Zbrojnych w Stanmore-Boxmoor pod Londynem. Prowadził tam do końca wojny dekrzytaż mniej skomplikowanych szyfrów niemieckich i innych (1943–1946). Brytyjczycy również nie dopuścili go do tajemnic ośrodka Bletchley Park.

Po wojnie pozostał na emigracji w Wielkiej Brytanii. Uzyskał dyplom studiów matematycznych w Imperial College of Technology (1948–1950), był wykładowcą w Polish University College, w Battersea College of Technology i w University of Surrey. Polski Uniwersytet na Obczyźnie w Londynie nadał mu doktorat honoris causa (1977).

Został odznaczony m.in. Srebrnym Krzyżem Zasługi (1938), Srebrnym Krzyżem Zasługi z mieczami (1945), brytyjskim The War Medal 1939–1945 (1948), Krzyżem Wielkim Orderu Odrodzenia Polski (2000).

Tekst prof. Bolesława Orłowskiego
pochodzi z dodatku historycznego do tygodnika „Sieci”

[Giganci nauki PL – polscy wynalazcy, odkrywcy i pionierzy nauk ścisłych, odc. 10](#)

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

Henryk Zygalski. Fot. Domena publiczna